

PROGRAMUL

Partidului Ecologist „Alianța Verde” din Moldova

1. Preambul

Se agravează tot mai mult criza ecologistă mondială. Constatăm tot mai mult caracterul limitat și epuizarea galopantă a resurselor naturale, stocarea nestăvilită a chimicalelor, dispariția a numeroase specii de plante și animale, efectul de seră și lizarea stratului de ozon, transformarea treptată a râurilor, mărilor și oceanului planetar în locuri de deversare a deșeurilor industriale și menajere, degradarea intensă a selurilor, toate acestea periclitând nu numai mediul înconjurător, ci și existența omului ca specie biologică. În țările industriale, însă, unde oamenii și-au dat seama de consecințele dezastruoase ale poluării și, în consecință, s-au făcut eforturi și investiții apreciabile, s-a reușit o schimbare notabilă a situației ecologice. S-a redus mortalitatea copiilor, crescând, totodată, longevitatea.

Deosebit de acută este situația ecologistă în Republica Moldova unde se simte lipsa unui adevărat stăpîn și pe al cărei teritoriu, timp de mai multe decenii, au fost experimentate intens și aplicate diverse substanțe toxice și tehnologii antiecologice care au afectat puternic sănătatea, ducând la decăderea spirituală și intelectuală a populației, ceea ce condiționează schimbări negative în codul genetic al omului. S-au făcut intervenții antropogene fără precedent în mediul natural: s-au distrus complet stepele, pășunile, luncile, s-au defrișat pădurile, au fost arate pantele abrupte, au fost extinse exagerat spațiile afectate culturilor prășuitoare în detrimentul celor compacte, s-a mers pe extinderea nejustificată a sectorului zootehnic, cu imense stocuri de deșeuri degradate. Toate acestea au dus la degradarea rapidă a solurilor, bogăția principală a țării, proces, care n-a fost stopat încă, continuă poluarea apei și a aerului, ceea ce a dus la apariția diverselor maladii, nașterea de copii anormali, creșterea puternică a mortalității infantile, reducerea longevității etc.

Toate aceste calamități au determinat nașterea unei puternice mișcări ecologiste care urmărește scopuri general-umane pentru salvagardarea omenirii de o catastrofă ecologică fără precedent. A devenit, deci, un imperativ restructurarea profunda a sistemului de gospodărie, iar de aici și necesitatea creării unui partid ecologist care să aibă drept obiectiv ecologizarea conștiinței și a tuturor sferelor de activitate a omului, stoparea unor procese ecologice negative, optimizarea situațiilor ecologo-economice sub toate aspectele: economic, social, de protecție a naturii, ecologic etc.

Partidul Ecologist exprimă un punct de vedere alternativ față de căile de intensificare continuă a producției. Așezăm constant la baza politicii noastre următoarele principii fundamentale: ecologic, social, democratic și pacifist.

Politica ecologică

Pornind de la legile obiective ale evoluției naturii și semnificația valorilor general-umane, politica ecologică a partidului dezaproabă dogmele politice sau considerentele de conjunctură, apreciind mediul înconjurător și ființa umană drept componente integrale ale naturii. Viața umană se încadrează în ciclurile biosferice, pe cînd civilizația, în special, procesul tehnico-științific extensiv, dereglarea echilibrului natural acționează direct sau indirect asupra omului. Respingem categoric economia

extensivă exploratoare și actele de spoliere nemiloase a resurselor naturale și sprijinim tehnologiile care concură la refacerea naturii. Sîntem pentru aplicarea de tehnologii moderne care nu afectează circuitele naturale ale substanțelor și, ca atare, contribuie la creșterea calității vieții. Sprijinim creșterea cantitativă și calitativă a producției în măsura în care ea nu implică, la rîndu-i, creșteri nesăbuite de consumuri de energie și materii prime. Preferăm un sistem economic orientat spre necesitățile vitale, fundamentale ale omului, sistem care să contribuie la edificarea unei societăți democratice în care oamenii să dea dovadă de o conștiințozitate superioară în ceea ce privește relațiile cu natura.

Politica socială

Consideram că o politică socială vizînd viitorul trebuie să urmărească formarea unui sistem social echitabil și stabil. Criza ecologica, socială și economică nu poate fi decît în cazul autodeterminării tuturor factorilor implicați în aceste sfere. Condițiile existente generează multiple suferințe, sociale și psihice, motiv pentru care ne pronunțăm ferm împotriva oricăror forme de discriminare, inclusiv etică, socială, și religioasă. Milităm pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor, garantarea unor venituri corespunzătoare capacităților și muncii prestate, pentru condiții normale de muncă, promovarea tehnologiilor moderne care să asigure în condiții optime, protecția mediului înconjurător.

Apreciem că numai o educație corespunzătoare poate asigura ecologizarea conștiinței și a tuturor domeniilor de activitate umană. Actul de ecologizare presupune renunțarea la psihologia de consum exagerat în favoarea unui mod de viață rațional, trecerea de la economia bazată pe spolierea naturii la o economie de ocrotire a acesteia, de la egocentrism la prioritatea calității vieții.

Democratizarea societății

Lumea democratică contemporană este incomparabilă cu centralizarea care împiedică dezvoltarea societății, subminîndu-i existența. Centralizarea puterii condiționează, iminent, monopolizarea acesteia. În condițiile unei monopolizări totale este de neconceput democratizarea sistemului social, deoarece, abuzul de putere duce la folosirea arbitrară și incontrollabilă a acestei puteri. Sîntem pentru descentralizarea puterii, crearea unui sistem democratic puritabil, consolidarea autoadministrării locale. Vom acționa pentru realizarea unei agriculturi ecologic echilibrate.

Nonviolența

Ecologiștii se pronunță pentru edificarea unei societăți fără violențe și crearea unei societăți libere și echilibrate, iubitoare de pace. Principiul de nonviolență impune respectarea dreptului omului la autoapărare și rezistență socială sub cele mai diverse forme. Programul de pace al partidului prevede acțiuni de contrapărare a politicii de ocupare și cotropire a unor țări de către trupe străine și se pronunță ferm împotriva asupririi minorităților naționale, recurgerii la forțe în relațiile dintre națiuni. Ne pronunțăm pentru dezarmarea generală, eliminarea de pe Terra a armelor nucleare, biologice și chimice, lichidarea trupelor de ocupație. Instaurarea unei societăți de nonviolență este posibilă prin trecerea de la monolog la dialog, de la discriminare la egalitatea în drepturi, de la șovinism la altruism, de la căutarea de dușmani la căutarea de prieteni, de la militarizarea totală la demilitarizarea acțiunilor psihologiei umane.

Nonviolența ne exclude o rezistență socială activă.

Partidul va milita, prin metode politice, pentru ecologizarea societății și a factorilor de decizie (Parlamentului, Guvernului, a autorităților locale), obiectivul său final fiind stoparea dezastrului ecologic și ameliorarea mediului înconjurător drept condiție majoră a existenței umane.

2. Economia și încadrarea în câmpul muncii

Criza actualului sistem economic

Revoluția tehnico-științifică, devenind simbol al secolului al XX-lea, a extins considerabil posibilitățile de folosire excesivă a resurselor naturale și a sporit capacitatea productivă a omului. În condițiile proprietății de stat asupra resurselor naturale, condiții în care nu există cu adevărat un stăpîn cu spirit gospodăresc, iar iresponsabilitatea și indiferența devin principii de acțiune ale factorilor economici, se agravează tot mai mult relațiile dintre om și mediul înconjurător. Impactul omului asupra naturii are, de regulă, la bază dorința acestuia de a atinge anumite scopuri care nu întotdeauna coincid cu posibilitățile de refacere a biosferei. Pe parcursul unei scurte perioade geologice, omul, împreună cu tehnologiile create de el, a accelerat puternic migrațiunea biogenică a elementelor, astfel încît circuitele naturale de substanțe nu mai au puterea de a transforma numeroasele fluxuri de substanțe nocive. Continuă adîncirea contradicțiilor dintre om și elementele biosferei, ceea ce duce la criza ecologică mondială care amenință existența societății contemporane. Spolierea barbară a naturii aduce prejudicii, ceea ce capătă un caracter ireparabil. Baza biologică a vieții este periclitată de poluarea puternică a mediului înconjurător de către centrele nucleare-electrice, stocurile de deșeuri, experimentarea și aplicarea forțată a mai multor tipuri de biocide și de risipa nemiloasă a resurselor materiale. Aceasta duce inevitabil, la dereglarea proceselor vitale pe pămînt.

În ultimul timp, se accentuează spolierea resurselor umane. Suprasolicitățile fizice și psihice la care este expus omul la locul lui de muncă cresc odată cu intensificarea proceselor tehnologice. Producția nu servește satisfacerea cerințelor poporului, ci interesele ministerelor și investitorilor de capital. Echilibrul ecologic al naturii cade victimă a dezvoltării economiei și expansiunii ministerelor și investitorilor de capital. Echilibrul ecologic al naturii cade victimă dezvoltării economiei și neexpansiunii ministerelor spoliatoare. Politica economică și financiară a cercurilor conducătoare nu ține cont de aceste aspecte ecologice ale intereselor de durată ale omului. Aceasta stimulează dezvoltarea extensivă a economiei, ceea ce duce, la rîndul ei, la o puternică creștere economică și la sporirea presiunilor exercitate asupra naturii. Drept consecință se agravează condițiile în care își desfășoară activitatea unitățile economice mici și mijlocii, aceasta afectînd existența omului și a naturii în ansamblu.

Politica economică bazată pe principii ecologice și gospodărirea devizelor convertibile

Partidul va acționa pentru combaterea fermă a spoliei naturii și va sprijini ecologizarea tuturor acțiunilor întreprinse de om, ceea ce va permite, sperăm, crearea unui sistem economic care să țină cont de necesitățile tuturor generațiilor, de ocrotirea naturii și folosirea rațională a bogățiilor ei. Dorim o societate în care relațiile producție-consum, producător-beneficiar, dezvoltarea, perfecționarea și folosirea tehnologiilor noi ar deveni o cauză a fiecărui membru al ei. O economie bazată pe principii ecologice nu afectează în nici un caz calitatea vieții.

Ne exprimăm împotriva creșterii extensive a producției, îndeosebi atunci cînd aceasta este legată de creșterea consumurilor de energie și materii prime pe unitate de produs.

Partidul va urmări, în activitatea sa, următoarele scopuri ecologice:

- producția de obiective industriale de uz îndelungat și ușor recondiționabil;
- asigurarea de consumuri judicioase de energie și materii prime;

- re folosirea produselor naturale și reciclarea lor;
- excluderea din circuitul productiv al produselor și proceselor care duc la dereglarea echilibrului ecologic, periclitând sănătatea și viața omului;
- reciclarea deșeurilor și produselor utilizate;
- elaborarea unei legi a ocrotirii naturii și gospodăririi judicioase a resurselor naturale;
- efectuarea unei riguroase expertize ecologice a tuturor proiectelor elaborate.

Totodată, sprijinim toate acțiunile care vizează îmbunătățirea situației sociale a populației, îmbunătățirea în continuare a tehnologiilor, spre binele omului; protejarea naturii și a bazei biologice a vieții; facilitarea cercetărilor științifice în această direcție; aprovizionarea populației cu bunuri de consum și creșterea gradului de servicii sociale către populație. Aceste deziderate nu se pot realiza decât prin democratizarea tuturor sferelor vieții și cu sprijinul activ al populației. Politica ecologică a partidului, bazată pe solidaritate și democrație poate contribui la o schimbare radicală a psihologiei de consum, la ecologizarea conștiinței umane și schimbarea raportului om-natură în favoarea potențării capacității de refacere a naturii și de ocrotire a acesteia.

Trecerea la un nou sistem economic prin ecologizarea conștiinței și a tuturor domeniilor de activitate este indisolubil legată de buna gospodărire a finanțare și devizelor . După părerea ecologiștilor, planul de dezvoltare a tuturor unităților administrative trebuie să cuprindă un capitol aparte referitor la protecția naturii și gospodărire judicioasă a resurselor naturale. Resursele financiare disponibile și alte contribuții bănești trebuie folosite pentru stimularea proiectelor și a unităților economice care contribuie la reconstituirea elementelor naturii, întreținerea rezervațiilor naturale și sprijină acțiunile de combatere a diverselor prejucții aduse echilibrului naturii.

Economia de orientare economică și socială

Ecologiștii prezintă un punct de vedere alternativ vizavi de un astfel de sistem economic în care statul controlează procesul de muncă, produsul finit și condițiile de viață ale poporului. Ne pronunțăm pentru schimbarea fundamentală a gândirii mioape nu urmărește decât rezultate economice obținute imediat, cu orice preț. Așezăm la baza efortului de restructurare a sferelor economică, politică și culturală conștiința faptului că ne confruntăm cu fenomene care ar putea duce, treptat, la dispariția vieții ca formă de mișcare a materiei, cât și ecologizării tuturor domeniilor de activitate. Ecologiștii sprijină modelele de unități mici și mijlocii, îmbinarea armonioasă a acestora cu întreprinderi mari, descentralizarea și eliminarea oricărui dictat de indicatori economici rigizi. Sîntem pentru divizarea unor unități economice mari prost gospodărite în unități mici administrate democratic. Cerem o amplasare judicioasă a unităților economice în funcție de specificul regiunii și o evidență ecologică riguroasă care să prevadă recuperarea tuturor prejucțiilor cauzate de anumite produse industriale sau agricole, procedîndu-se la suspendarea temporară sau definitivă a activității unităților care poluează natura.

Pentru a ne convinge de compatibilitatea unei tehnologii cu mediul, de capacitatea aceasta de a se asigura consumuri judicioase de energie și materie primă, cât și de acțiunea benefică asupra ființei umane, s-ar cere o perioadă de experimentare a acesteia înainte de a se implementa în producție. Aceasta admite reducerea presiunilor exercitate asupra naturii și reconstituirea capacităților de regenerare ale acesteia.

Resursele umane și tehnologiile

Nivelul de dezvoltare tehnologică determină, în mare măsură, condiția ecologică a societății. Aplicarea nejudicioasă a tehnologiilor moderne agravează substanțial situația ecologică și condițiile de muncă ale populației.

Ecologiștii se pronunță pentru:

- efectuarea unei expertize ecologice riguroase a tuturor tehnologiilor noi;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă prin aplicarea acestor tehnologii;
- excluderea activității productive pe schimburi și eliminarea, pe măsura posibilităților, a schimbului III;
- garantarea protecției muncii și a tehnicii de securitate;

Energetica

În ultimele decenii, progresul tehnic a oferit și oferă în continuare posibilități de elaborare de noi procedee de producere a energiei, în special, în țările dezvoltate, cărora le revin 85 la sută din consumul de energie realizată pe plan mondial. O importantă sursă de energie au devenit centrele nucleare-electrice care s-au construit intens, în ultimele decenii fără a se ține însă cont de urmările ce le pot avea în special în țările cu tehnologii depășite. Sînt extrem de periculoase manifestările de indiferență față de tehnologiile moderne, care pot avea consecințe grave nu numai pe plan local, ci și pe plan mondial. Exemple edificatoare în acest sens ni le oferă accidente de la Celeabinsc și Cernobîl, care au afectat nu numai zonele din apropiere, ci și multe alte regiuni.

Consumurile nelimitate de energie duc la epuizarea treptată a resurselor naturale și la distrugerea sistemelor ecologice. Construcțiile de hidrocentrale s-au desfășurat după strategii necorespunzătoare, ceea ce a dus la degradarea unor mari suprafețe agricole și silvice. Crearea unui sistem energetic unic pe întreg spațiul al fostei Uniuni, a dus la pericolul întreruperii arbitrare a acestui sistem ca urmare a unor ambiții egoiste ale unor lideri ai unor republici unionale, ceea ce poate avea repercusiuni grave asupra economiei Republicii Moldova. Pentru a se aplană un astfel de pericol, se impun următoarele acțiuni:

- examinarea competentă, la nivel național, a modului de folosire a energiei electrice;
- elaborarea de noi tehnologii de conservare a energiei;
- promovarea tehnologiilor de reciclare și re folosire a deșeurilor industriale, materiilor prime etc.
- lichidarea monopolului în domeniul exploatarii sistemului energetic interconectat al fostului stat totalitar;
- promovarea formelor descentralizate, sprijinirea unităților mici producătoare de energie, în special, a instalațiilor de biogaz, piroliză, a hidrocentralelor mici, de folosire a energiei eoliene și energiei mareelor;
- informarea largă a opiniei publice și specialiștilor asupra producției de energie și aplicării de soluții energetice inofensive pentru mediul înconjurător.

Agricultura, silvicultura și industria piscicolă

Dorința de a spori cu orice preț producția agricolă a condus la aplicarea de tehnologii intensive care cer consumuri exagerate de preparate chimice. Drept consecință, au fost afectate grav solul și apa. Un efect degradat puternic l-a avut asupra biocenozelor folosirea nejudicioasă a pesticidelor care, pe lângă faptul că au adus la dispariția multor specii de animale și plante, au lovit puternic sănătatea omului.

În afară de aceasta, în Moldova, în ultimele decenii, s-au extins considerabil suprafețele cultivate cu tutun, cultură care acționează nociv asupra sănătății celor care îl prelucrează: femei, tineri, copii.

La urmări nefaste conduc și gigantele ferme zootehnice unde epidemiile de proporții ce izbucnesc periodic se soldează cu reducerea substanțială a șeptelului. Probleme presante apar și în legătura cu utilizarea deșeurilor, tot atât de poluate, ca și unele sectoare industriale.

Fostul sistem totalitar a stimulat, pe toate caile, ura și disprețul față de agricultură, ceea ce a dus la un exod masiv al tineretului de la sat la oraș. Condițiile precare de locuință, cât și lipsa de cultură au adus la proliferarea alcoolismului în rândul tineretului, a cărui degradare morală și fizică nu a fost stopată încă. Pentru a se ameliora situația gravă din agricultură, partidul ecologic va acționa pentru:

- ridicarea nivelului de trai și a gradului de civilizație al populației din mediul rural;
- îmbunătățirea calității produselor agroalimentare prin elaborarea de noi tehnologii care să excludă folosirea excesivă a chimicalelor și a altor agenți poluanți;
- crearea de întreprinderi mici și mijlocii, cu efecte nocive minime pentru mediul înconjurător;
- creșterea retribuțiilor agricultorilor și cointeresarea lor în realizarea de produse agricole cu conținut minim de nitrați și pesticide.

Silvicultura

În republică, timp de mai mulți ani, s-a manifestat o atitudine sfidătoare față de silvicultură, dar și față de natură care nu și-a pierdut încă capacitatea de a menține viața multor vietăți și echilibrul în biocenozele naturale. Diversele decrete guvernamentale aberante au dus la lichidarea multor perdele forestiere de protecție a cîmpurilor, de importanță majoră pentru menținerea unor biocenoze constante, fapt care a agravat puternic situația ecologică. Omul fiind inapt de a reglementa aceste procese, se cer elaborate noi legi menite să asigure protejarea pădurilor rămase încă neafectate.

În silvicultură scopul principal este conservarea pădurii ecologic stabile, cu biocenoze naturale specifice anumitor zone. Pornind de la aceasta, se impun următoarele acțiuni:

- crearea de noi rezervații naturale specifice tuturor zonelor din Moldova;
- creșterea responsabilității pentru ocrotirea pădurilor;
- interzicerea aplicării preparatelor chimice împotriva vătămătorilor, preparate care duc, de cele mai multe ori, la dispariția treptată a faunei;
- reconstruirea pădurilor care concură la purificarea aerului și conservarea apelor.

Industria piscicolă

Moldova neavînd ieșire directă la mare, sectorul piscicol rămîne la un nivel scăzut de dezvoltare, avînd în zestre doar cîteva lacuri cu un patrimoniu piscicol inferior necesităților de consum. Pe de altă parte, tehnologiile depășite aplicate în piscicultură, cât și, braconajul deșănțat, trezesc neliniștea populației și în special, a ecologiștilor. Pornind de la aceasta, vom acționa pentru:

- extinderea și ocrotirea heleșteelor amplasate de-a lungul râurilor mici din republică;
- educația populației republicii în spiritul bunei gospodării a fondului piscicol;
- modernizarea uneltelor de pescuit și ridicarea pe o treaptă superioară a pisciculturii, în ansamblu;
- combaterea braconajului în zonele piscicole cu regim de pescuit interzis;
- instituirea unui control drastic asupra activității Societății Vînătorilor și Pescarilor din Moldova.

Sistematizarea teritorială și politică de amplasare a unităților economice

Dezvoltarea extensivă a economiei, concentrarea exagerată a întreprinderilor industriale și centrelor urbane ca părți componente care au agravat criza ecologică, condiționează creșterea distanțelor care despart unitățile economice de zonele de locuit, dezvoltarea rapidă a traficului și creșterea numărului de accidente rutiere, ofensiva “junglei de beton”. Toate acestea au repercusiuni grave asupra omului și mediului înconjurător.

Pentru a se schimba în bine situația creată, ecologiștii propun ca, la stabilirea direcțiilor de dezvoltare a orașelor, să se țină cont de următoarele:

- dezvoltarea orașelor să se desfășoare în strânsă concordanță cu tradițiile populației, particularitățile geografice, climaterice și seismice ale localităților;
- aplicarea și promovarea unor soluții arhitectonice compatibile cu valorile umane, sociale și naturale, imitarea construcțiilor de blocuri de locuit;
- conservarea și restaurarea zonelor istorice ale centrelor urbane;
- limitarea și interzicerea distrugerii și demolării clădirilor vechi cu grad scăzut de degradare;
- conservarea și creșterea numărului de grădini publice mici, lărgirea spațiilor verzi pe perimetrul orașelor și satelor;
- folosirea largă a transporturilor cu tracțiune electrică, acordându-se prioritate traficului feroviar față de cel rutier;
- aplicarea pe scară largă a noi tehnologii și vehicule care contribuie la reducerea zgomotului și poluării mediului înconjurător;
- stimularea ciclismului ca mijloc de locomoție, adaptarea arterelor rutiere practicării în mai mare măsură a ciclismului;
- lărgirea trotuarelor, amenajarea de pasaje pietonale subterane la intersecțiile străzilor supraaglomerate;
- reducerea zgomotului prin folosirea de motoare silențioase, atenuarea traficului pe timp de noapte, folosirea de geamuri protectoare de zgomot, reducerea traficului urban și limitarea vitezelor.

3. Relații internaționale

Colaborarea cu popoarele lumii

Politica ecologică, expresie concentrată a unei economii ecologice, poate fi promovată în condiții de eficiență numai în condițiile concentrării eforturilor tuturor partenerilor din comunitatea de state care și-au propus drept obiectiv supraviețuirea în condițiile agravării crizei ecologice. Criza ecologică necunoscând hotarele naționale și de altă natură, se impune edificarea unei comunități de state care să se dedice plenar politicii de supraviețuire.

După părerea ecologiștilor din Republica Moldova, o astfel de comunitate ar trebui să aibă la bază, inițial, criteriul etnic și istoric comun, așa cum se întâmplă în cazul mai multor state, condițiile pedoclimatice și geografice identice, tradițiile, limba, precum și dorința de a supraviețui într-un mediu ecologic propice existenței vieții. Acționăm și cerem edificarea casei comune europene în care poporul român, egal între cele egale, își va putea exercita misiunea istorică. Ecologiștii situează pe prim plan următoarele acțiuni majore:

- eliminarea fenomenelor de tensiune din relațiile interetnice în Republica Moldova, a oricăror forme de separatism;
- aderarea și respectarea literei și spiritului Declarației Universale asupra Drepturilor Omului;
- interzicerea stocării și fabricării de arme nucleare, chimice și biologice;

- declararea Republicii Moldova zonă demilitarizată și lupta pentru crearea de astfel de zone în Europa;
- retragerea tuturor trupelor militare străine de pe teritoriul altor state;
- reducerea teritoriilor folosite pentru desfășurarea manevrelor militare, recultivarea ecologică a terenurilor distruse de pe urma acestor manevre;
- elaborarea de programe educativ-informative în vederea încadrării opiniei publice în acțiuni protestante neviolente;
- srijinirea acțiunilor întreprinse de formațiuni antimilitariste și pacifiste;
- sprijinirea serviciului militar de alternativă.

Promovarea în bune condiții a politicii de ecologizare a tuturor domeniilor de activitate impune unei puternice baze economice și o conlucrare cu toți membrii pieței economice mondiale. Ecologiștii apreciază că Republica Moldova, stat suveran și independent, avînd drept obiectiv satisfacerea cerințelor economice crescînde ale societății, trebuie să promoveze o politică economică deschisă bazată pe relațiile istorice și etnice ale poporului român cu celelalte popoare ale lumii. Colaborarea economică prevede acțiuni de cooperare în rezolvarea unor probleme ecologice stringente, elaborarea de tehnologii de perspectivă care să contribuie la ecologizarea domeniilor de activitate, pregătirea cadrelor și desfășurarea de cercetări științifice, schimburi de valori spirituale etc.

Politica internațională

Ecologiștii din Republica Moldova apreciază că depășirea stărilor de criză ecologică mondială și rezolvarea complexelor problemelor ecologice cu care se confruntă omenirea, sînt de neconceput fără o strînsă colaborare internațională, eventual, în cadrul Organizațiilor Națiunilor Unite care, prin instituțiile sale specializate, UNESCO, s-ar putea constitui într-un instrument internațional oficial menit să garanteze pacea și dreptul la autodeterminare al tuturor popoarelor și să coordoneze acțiunile întreprinse în cadrul unor preocupări globale, cum sînt:

- asigurarea acceselor statelor la tratatele de dezarmare și controlul asupra vînzărilor de armament;
- instituirea unui control riguros asupra respectării drepturilor omului;
- extinderea cercetărilor științifice și sporirea investițiilor aderente acțiunilor de reîmpădurire în toate țările, îndeosebi în țările tropicale umede, ocrotirea oceanului planetar împotriva poluării, creșterea substanțială a producțiilor de pește, oprirea distrugerii stratului de ozon, limitarea proceselor de degradare a solurilor, ocrotirea genofondului mondial etc;
- controlul și protecția spațiului cosmic, prevenirea militarizării acestuia.

4. Mediul înconjurător și resursele naturale

Protecția mediului înconjurător

Existența omului ca parte componentă a naturii nu este posibilă decît în condițiile unui mediu înconjurător natural care corespunde cerințelor și legităților evoluției acestuia. Afectarea mediului înconjurător condiționată de nimicirea multor specii de plante și animale duce la dereglarea echilibrului naturii, ceea ce limitează substanțial capacitatea de supraviețuire a omului.

Ecologiștii se pronunță ferm împotriva atitudinii iresponsabile față de sol, apă și aer; distrugerii barbare a vegetației și folosirii ei în scopuri comerciale, reducerii numărului de specii de plante și animale ca urmare a distrugerilor nișelor lor ecologice, folosirii abuzive a biocidelor. Sîntem

îngrijorați de creșterea constantă a fondului radiației gamma, de degradarea stratului de ozon, schimbarea climei și de alte fenomene globale determinate de activitatea nechibzuită a omului.

Considerăm că unul dintre scopurile principale este instruirea populației sub aspectul ecologizării psihologiei umane. Politica noastră de informare și instruire ecologică trebuie să ia locul prezentului mod de gândire care pune pe prim plan profitul. Trebuie să se pună capăt, cu desăvârșire, distrugerii naturii pentru a se asigura supraviețuirea și existența omului. Pentru a atinge aceste scopuri ecologiștii cer:

- instituirea unui control riguros asupra întreprinderilor și organizațiilor care poluează mediul înconjurător și excluderea cazurilor de emanație de deșeuri neprelucrate;
- conservarea și plantarea de noi păduri și perdele forestiere pentru protecția cîmpurilor;
- punerea la punct a prelucrării deșeurilor și transformarea lor în materie primă;
- interzicerea importului de deșeuri toxice sau radioactive din alte regiuni sau țări;
- conservarea și reconstituirea unor ecosisteme naționale importate, cum sunt: lacurile, spațiile mlăștinoase și mlaștinile, excluderea amplasării depozitelor de deșeuri de orice natură;
- lărgirea spațiilor verzi și de reacție de pe teritoriile unităților și din jurul localităților.

Apa

În condițiile societății industrializate și lipsei unui stăpîn autentic, la fiecare opt-zece ani, se dublează consumurile de apă. Totuși, poluarea crescîndă condiționată de aplicarea pe scară largă a biocidelor și scurgerea deșeurilor industriale și menajere au dus la scăderea puternică a debitului cursurilor de apă și lacurilor de pe teritoriul Republicii Moldova. Toate acestea, ca și lipsa de acțiuni vizînd conservarea resurselor de apă, nerespectarea legilor de folosire a acestora în agricultură, au adus la reducerea substanțială a cantităților de ape freactice.

În ceea ce privește ocrotirea resurselor de apă, ecologiștii își propun următoarele:

- efectuarea unei expertize riguroase a tuturor proiectelor care prevăd folosirea de resurse de apă și excluderea eliminării de deșeuri neepurate;
- îmbunătățirea legislației ocrotirii resurselor de apă. Creșterea penalizărilor aplicate persoanelor și unităților economice care nu respectă prevederile Codului Apelor;
- trecerea, în sectorul zootehnic, de la procedee hidraulice la tehnologii uscate de eliminare a deșeurilor;
- stimularea tehnologiilor ecologice și folosirea apelor epurate și reciclate;
- crearea de sisteme diferențiate de aprovizionare cu apă potabilă și tehnologică, pentru a se evita folosirea apei potabile în alte scopuri;
- conservarea albiilor și zonelor sanitare ale râurilor în forma lor naturală.

Solul și bogățiile subterane

Solul și bogățiile subterane, componenți intermediari între atmosferă și biosferă, au avut de suferit extrem de mult de pe urma unor activități antropogene susținute, directe și indirecte. Dezvoltarea intensivă a agriculturii, extracțiile masive de bogății naturale, construcțiile masive de locuințe, eroziunea solului și intoxicarea acestuia cu diverse deșeuri industriale și menajere, scăderea constantă a fertilității solului sînt tot atîtea aspecte ale procesului de degradare a solului și de sărăcire în continuare a bogățiilor subterane și așa limitate. În condițiile Republicii Moldova, cu o densitate maximă a populației, unde, practic, lipsesc principalele bogății subterane, iar exploatarea solurilor depășește, orice rezonabilă, a devenit extrem de acută problema ocrotirii solului și subsolului.

Apreciem că numai desfășurarea unei acțiuni judicioase confirmate de practica de exploatare a solului poate asigura conservarea și creșterea continuă a fertilității acestuia. Stoparea tendințelor periculoase de degradare a solului și restabilirea fertilității sale sînt posibile în condițiile în care se vor respecta următoarele aspecte:

- trecerea de la sistemul de exploatare extensivă a solului la cel intensiv, care prevede nu numai obținerea neîntârziată a profitului scontat, ci și creșterea rentabilității acestuia;
- respectarea strictă a prevederilor Codului Funciar al Republicii Moldova;
- desfășurarea de acțiuni organizatorice care să ducă la creșterea randamentului solului și bogățiilor subterane;
- intensificarea acțiunilor de stăvilire a eroziunii solului, folosindu-se diverse procedee agrotehnice, hidrotehnice și de altă natură;
- elaborarea și aplicarea strictă a cadastrului solului și creșterea răspunderii pentru respectarea prevederilor acestuia, cît și a Codului Funciar;
- planificarea centralizată a acțiunilor de recultivare a solurilor erodate și folosirea de extracție a **bogățiilor subterane**.

Aerul

Atmosfera ca parte componentă a biosferei, în care omul își desfășoară activitatea productivă, este împinzită constant de cantități uriașe de gaze și particule solide și lichide toxice. Acumulările de elemente toxice, apariția smogului în localități și sinergismului dintre diferite substanțe toxice au contribuit la apariția unor condiții de trai insuportabile, la infiltrarea acestora în substratul alimentar, ceea ce a dus la creșterea în continuare a numărului de maladii. Considerăm că ne putem aștepta la o ameliorare a aerului atmosferic numai în cazul:

- trecerii unităților economice de la combustibil solid la combustibil lichid și la gaze;
- intensificarea controlului asupra calității aerului;
- luării de măsuri energice pentru reducerea eliminării substanțelor nocive rezultate din activitatea întreprinderilor industriale, transporturilor și sistemelor de încălzire;
- efectuarea de studii privind reducerea emanărilor de deșeuri în atmosferă;
- limitarea livrărilor de benzină și înlocuirii acesteia cu gaze; folosirii de filtre eficiente la transportul auto și în unitățile industriale;
- excluderea tratării plantelor cu folosirea aviației agricole.

Flora și fauna

Schimbarea puternică a condițiilor mediului înconjurător, trecerea la agroceloze de proporții, acțiunile și intervențiile nehibzuite au adus la dispariția mai multor plante și animale. Crește permanent numărul de specii rare și de specii aflate în curs de dispariție. Stoparea acestor fenomene poate deveni o realitate în condițiile în care:

- se vor conserva și restabili biotipurile rare, reîntorcîndu-se în circuitul biocelozelor și aclimatizîndu-se specii de plante și de animale extrem de valoroase;
- se vor proteja animalele sălbatice și plantele din flora spontană și mediul de existență a lor;
- se vor interzice colectarea plantelor și vînatul de animale exotice, cît comercializarea produselor rezultate de la aceste specii;

- vor fi elaborate sisteme de protecție a plantelor agricole. Se vor înlocui, treptat, metodele chimice de combatere a bolilor și dăunătorilor prin metode biologice și alte metode alternative de protecție a plantelor;
- se vor extinde sistemele de rezervații naturale, teritorii ocrotite și grădini publice destinate ocrotirii florei și faunei;
- va crește prestigiul organizațiilor și agenților ecologici;
- se va institui controlul corespunzător asupra asociațiilor vânătoarești și va crește răspunderea pentru respectarea prevederilor Regulamentului Vînatului și Culegerii de Plante din Flora Spontană.

5. Omul, Societatea, Statul

Democrația și drepturile

Se impune crearea unui stat bazat pe dreptul omului la autodeterminare, conform constituției acestuia. Numai respectarea strictă a legilor adoptate poate scoate din impas societatea umană. Aceste legi sînt menite să apere drepturile omului, reglementînd atitudinea acestuia față de mediul înconjurător. Pornind de la aceasta, vom acționa:

- respectarea principiilor Declarației Universale asupra Drepturilor Omului;
- adoptarea unei constituții și unor legi bazate pe drepturile omului în societate;
- popularizarea legilor ecologice;
- informarea operativă și obiectivă a cetățenilor asupra situației ecologice;
- participarea cetățenilor la alegerile democratice deschise, la adoptarea de legi care să guverneze viața națională a societății;
- libertatea manifestațiilor, dreptul persoanelor de a-și expune liber opiniile și de a participa la activitățile organizațiilor social-politice;
- garantarea membrilor Mișcării Ecologice și Partidului Ecologist a dreptului de a-și exprima opiniile, a înainta propuneri la locul de muncă.

Drepturile copilului și tineretului

Ritmul susținut al vieții nu permite părinților să acorde atenția cuvenită copiilor și tineretului fapt care duce la degradarea rapidă a noilor generații.

În ultimul timp, au apărut mulți factori care influențează negativ asupra dezvoltării normale a copiilor și tineretului. Cei mai presanți dintre aceștia sînt: alcoolismul, consumul de stupefiante, pesticidele. În plus, o influență negativă a avut-o, în ultimele decenii, ideologia comunistă, care a avut drept consecință faptul că noile generații nu au fost educate în spiritul unei atitudini corecte față de muncă, dînd dovadă de anumite cerințe în comportament și nu simt nevoia de a urmări un ideal, mai bine ancorat pe realitate.

Ne revine datoria de a schimba radical atitudinea celor maturi față de copii și tineret. Vom milita pentru:

- creșterea responsabilității părinților și pedagogilor pentru creșterea și educația noilor generații;
- ajutorarea familiilor cu mulți copii;
- îmbunătățirea condițiilor instructiv-educative în instituțiile preșcolare, școlare, în cele de învățămînt superior, ceea ce va permite creșterea nivelului educativ al noilor generații;
- creșterea nivelului profesional al corpului didactic în procesul de instruire al copiilor și tineretului;
- acordarea unei atenții susținute folosirii timpului liber de către tineret.

Cercetările științifice

Ameliorarea situației ecologice complexe este posibilă în cazul în care se vor desfășura cercetări științifice și se vor aplica rezultatele acestora în toate domeniile de activitate. Progresul tehnico-științific a transformat știința într-o reală forță de producție, grație căreia au fost obținute noi materiale și elaborate metode de tehnologii avansate.

Aplicarea rapidă a rezultatelor cercetărilor științifice a contribuit la elaborarea de noi tehnologii care au dus la creșterea producției agricole și a gradului de automatizare a proceselor industriale, însă, acestea au avut și consecințe negative: afectarea echilibrului ecologic, acumulări masive de substanțe nocive, apariția efectului de seră, dispariția multor specii de plante și animale etc., toate acestea au dus la înrăutățirea sănătății omului și schimburilor negative în codul genetic al acestuia.

Pornind de la aceste considerente, vom acționa pentru:

- creșterea nivelului cercetărilor științifice în domeniul ecologic, cu aplicarea celor mai moderne metode și procedee;
- dinamizarea cercetărilor științifice și fructificarea rezultatelor conlucrării dintre biologie, chimie, fizică, matematici etc.
- elaborarea de metode-expres de identificare a substanțelor participante la efectuarea echilibrului natural;
- aplicarea de tehnologii eficiente menite să înlesnească convertirea produselor agricole și industriale în alți componenți naturali.

Cultura

Actuala situație ecologică dezastruoasă reflectă nivelul general de cultură al populației. Fostul regim totalitarist a influențat puternic nu numai cultura societății, în ansamblu, ci și fiecare persoană în parte. Apreciem că se poate schimba în bine actuala situație ecologică numai în cazul creșterii gradului de civilizație, pentru care s-ar cere să se acționeze în următoarele direcții:

- adoptarea unui program complex de familiarizare a populației cu realizările culturii universale în toate etapele evoluției umane;
- stimularea tuturor acțiunilor de renaștere a conștiinței naționale și patriotice, extinderea cercetării științifice în domeniul ecologiei și protecției naturii;
- dinamizarea activității instituțiilor de cultură și organizațiilor obștești, urmărindu-se creșterea gradului de civilizație.

Educația

Sistemul totalitar a educat tînăra generație în spiritul indiferenței și lipsei de răspundere față de lumea înconjurătoare, stimulîndu-se individualismul care nu unește, ci dezbină societatea. Acesta a dus la creșterea criminalității și adîncirea urii față de munca cinstită, ceea ce a avut drept consecință scăderea productivității muncii.

Indiferența a devenit definitivă și față de mediul înconjurător și resursele naturale. Se cer acțiuni ferme menite să schimbe radical atitudinea omului față de natură. În acest sens, un rol deosebit revine Partidului Ecologist, care împreună cu celelalte mișcări ecologiste va milita pentru:

- educația membrilor societății în spiritul respectului față de mediul înconjurător și a bunei gospodăririi a resurselor naturale;
- creșterea răspunderii omului față de natură prin inițierea acestuia asupra noii concepții despre viață;
- introducerea lecțiilor de istorie a religiei în școală ceea ce se va repercuta benefic asupra educației copiilor în spiritul respectului față de natură și spiritualitatea umană;
- creșterea gradului de cultură ecologică;
- participarea dascălilor, părinților și copiilor la conducerea școlii;
- organizarea instruirii în grupe cu efectiv mic și în subgrupe;
- stimularea activității social-politice a studenților și elevilor, acordându-se o atenție deosebită creșterii culturii generale și ocrotirii mediului înconjurător.

Sănătatea și mediul

Omul ca specie biologică superioară are menirea de a ocroti tot ceea ce a creat natura. Însă, nefiind educat în acest spirit, el consideră totalitatea de bunuri materiale, care îl înconjoară drept un obiectiv de exploatare în interesul său personal, egoist. Această optică a guvernat pînă nu demult, relațiile om-natură, omul avînd o atitudine utilitară și chiar barbară față de mediul înconjurător. Aplicarea unor tehnologii neadecvate a dat naștere la fenomene care afectează puternic sănătatea omului.

A crescut numărul de maladii, fiecare al patrulea decedat, datorîndu-se cancerului provocat de poluarea mediului. Din păcate, e în curs de scădere longevitatea în Moldova, noi, locuitorii ei, situîndu-ne, la acest indicator la una din cele mai inferioare trepte pe plan european.

Un rol important revine medicinei preventive: datoria de a informa obiectiv populația asupra actualei stări de lucruri.

Se impune elaborarea unui program ecologic în domeniul sănătății, pornindu-se de la conștiința faptului, că maladiile cu care se confruntă societatea se datorează condițiilor sociale și mediului înconjurător. Pornind de la aceasta vom milita pentru:

- eliminarea cauzelor de poluare a mediului înconjurător prin renunțarea la tehnologiile adecvate care realizează produse cu efect nociv asupra sănătății omului și mediului înconjurător;
- analizarea competentă a calității produselor alimentare în vederea identificării cantităților de nitrați și altor substanțe nocive;
- asigurarea calității corespunzătoare a produselor alimentare dietice și celor destinate copiilor, urmărindu-se reducerea conținutului de ingrediente chimice;
- respectarea criteriilor ecologice la tratarea plantelor cu insecticide și a maladiilor;
- accentuarea acțiunilor de combatere a fumatului și alcoolismului, printre altele, prin limitarea desfacerii lor prin rețeaua comercială;
- creșterea răspunderii omului față de propria sa sănătate;
- practicarea sportului în mijlocul populației de toate vîrstele;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă;
- deschiderea de spitale de dimensiuni mici în mediul urban și rural, în apropierea domiciliului.
- Folosirea în mai mare măsură la tratarea bolnavilor, a metodelor populare și reducerea concomitentă a administrării medicamentelor bazate pe compuși chimici;
- îmbunătățirea statisticii asupra sănătății populației.

Dreptul la istorie și spiritualitate

Existența unui stat nu este posibilă decât în condițiile prezenței unui spațiu comun adecvat cerințelor omului, tradițiilor istorice și spiritualității poporului. Condițiile istorice concrete și conjuncturile politice apărute între diferite state au împiedicat substanțial dezvoltarea civilizată a Moldovei, ceea ce a condus la falsificarea flagrantă a istoriei. Apreciem că situația ecologică ca factor ce intervine în relația om-natură, depinde în mare măsură de spiritualitatea acesteia.

Pornind de la aceasta, Partidul Ecologist cere:

- recunoașterea tuturor drepturilor cuprinse în Declarația Universală asupra Drepturilor Omului;
- elaborarea și adoptarea de legi care să contribuie la descătușarea conștiinței și dezvoltarea multilaterală a personalității umane;
- crearea de condiții egale pentru activitatea tuturor partidelor, organizațiilor social-politice și obștești, asociațiilor religioase, de creație etc.

Sîntem ferm convinși că toate acțiunile întreprinse în domeniul ecologic trebuie să se înscrie perfect în legitățile evoluției vietății pe Pămînt care reflectă, evident o realitate obiectivă. Sîntem conștienți de faptul, că reprezentăm o parte a naturii și că bunăstarea și sănătatea omului se află într-o strînsă dependență de situația întregii biosfere. Nici o problemă, politică sau economică, nu poate fi soluționată în afara biosferei; orice schimbare intervenită în universul material condiționează schimbări corespunzătoare în universul spiritual și invers.